

Motion till riksdagen 2025/26:3836

av **Helena Vilhelmsson m.fl. (C)**

med anledning av skr. 2025/26:23 Riksrevisionens rapport om statens insatser mot ekonomiskt våld i nära relationer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydligt definiera vad ekonomiskt våld kan vara och att ta fram indikatorer så att bättre uppföljning kan göras och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att myndigheter inte medverkar till ekonomiskt våld och att fler myndigheter får i uppdrag att motverka detta, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med en plan för att säkerställa att ekonomiskt våld beaktas i lagstiftningsprocesser och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Våld i nära relationer är ett akut, brett samhällsproblem. Var tredje kvinna utsätts för våld i nära relation någon gång i livet. Årligen utsätts 75 000 kvinnor för våld i en relation, och 15–20 kvinnor mördas varje år av sin partner. Vart tionde barn växer upp i ett hem där våld förekommer. Det är inget annat än grov brottslighet och det förekommer i alla åldrar, samhällsgrupper och delar av landet. När en våldsutsatt kvinna lämnar kan det ekonomiska våldet bli ett sätt att fortsätta kontrollera och skada kvinnan och barnen. Kvinnors fundamentala mänskliga rättigheter åsidosätts. Detta måste upphöra.

Riksrevisionens granskning av regeringens arbete med ekonomiskt våld är en mycket allvarsam läsning. Riksrevisionen slår bland annat fast att det finns väsentliga brister i statens arbete. Regeringen har inte i tillräcklig utsträckning uppmärksammat problemen med ekonomiskt våld i nära relationer. Regeringen följer inte systematiskt upp behovet

av lagstiftningsåtgärder, trots att det finns regelverk som underlättar utövandet av ekonomiskt våld, och ger heller inte tillräckligt skydd mot utsatthet. Det allmänna kunskapsläget om våldets omfattning och karaktär är dessutom fragmentariskt. Vidare framkommer det att flera myndigheter efterfrågar en definition på begreppet ekonomiskt våld. Det är oklart dels på vilket sätt ekonomiskt våld innefattas i det sjätte delmålet, dels om det kommer att inrymmas på ett tillfredsställande sätt i den kommande propositionen om psykiskt våld. Begreppet ekonomiskt våld återfinns inte heller i dagens straffrättsliga reglering, konstaterar rättsväsendet.

När det gäller regeringens styrning av myndigheter menar regeringen att det är en fördel med ett generellt uppdrag vad gäller det sjätte delmålet, för att täcka in alla former av våld. Men då krävs att relevanta myndigheter besitter kunskap och kompetens om detta. Därför menar Centerpartiet att ett tydligare uppdrag måste ges till lämplig myndighet att definiera, formulera indikatorer (likt det idag finns för fysiskt och sexuell våld) och utbilda kring ekonomiskt våld i nära relationer, omgående.

När det gäller ekonomiskt våld i form av att ta lån och krediter i annans namn, är riksrevisionens iakttagelse att det är förhållandevis lätt för en våldsutövare att exploatera en närstående med hjälp av e-legitimation. Regleringen och förarbetena kring obehörig användning av e-legitimation och betaltjänster tar inte hänsyn till att förövaren kan vara en närstående. Skyddsåtgärder är i stället anpassade utifrån perspektivet att risken kommer från en okänd person, på annan plats. Riksrevisionens iakttagelse är att perspektivet ekonomiskt våld genomgående saknas i regeringens direktiv och propositioner inom området lån och krediter. Denna iakttagelse lämnar regeringen helt utan åtgärd.

Centerpartiet anser att det mest allvarliga är det faktum att flera myndigheter har identifierat att myndigheterna kan utnyttjas av våldsutövare i form av ekonomiskt våld mot närstående men att åtgärder saknas. Myndigheterna beskriver hur lagstiftningen och myndigheternas rutiner används av förövare exempelvis för att förhindra utbetalning av bidrag och förmåner, för att utöva ekonomisk kontroll och för försörjningssabotage. Det saknas dock kunskap om hur omfattande problemen är och i vilken utsträckning myndigheterna har utrett frågan. Detta är något som regeringen omgående måste hantera. De åtgärder som regeringen vidtar i skrivelsen är långt ifrån tillräckliga. Dessutom bör fler myndigheter inrymmas i detta arbete.

Att myndigheter utan större konsekvenser avslöjar skyddade personers identitet kan få allvarliga konsekvenser för ett brottsoffer. Att tvingas flytta – igen – slår sönder tryggheten och kan knäcka ekonomin, och i värsta fall tvingas brottsoffret tillbaka till förövaren. Även att vid upprepade tillfällen kallas till rätten för en vårdnadstvist, kanske utan att några förhållanden har ändrats, är en form av ekonomiskt våld. Det här är exempel på hur myndigheter både medverkar till, och utnyttjas som redskap för en förövare att idka ekonomiskt våld. Dessutom av myndigheter som idag inte är uppräknade i regeringens förslag till samverkansåtgärder för att bekämpa ekonomiskt våld (Åklagarmyndigheten, Domstolsverket, polisen).

Centerpartiet gör heller inte bedömningen att regeringen svarat upp mot Riksrevisionens rekommendation om att säkerställa att ekonomiskt våld beaktas i lagstiftningsprocesser när det är relevant. Regeringen bör skyndsamt utreda detta och återkomma till riksdagen med en kraftfull plan på detta.

Jonny Cato (C)

Christofer Bergenblock (C)